

Сьогодні питання дослідження природи об'єднання суб'єктів регіонального кластеру, принципів формування та взаємодії, його підґрунтя є дуже важливими. Зазвичай регіональний територіально виробничий кластер утворюється як моно-структурна модель, яка має у своїй основі єдину виробничу територію, єдиний виробничий ланцюг, процес, єдину інноваційну технологію тощо.

На думку автора, згідно вищенаведеному визначенню поняття «кластер», найбільш ефективним має бути паралельний тобто полі-структурний підхід до групування підприємств. У такому кластері підприємства об'єднуються не за принципом приналежності до одного виробничого ланцюга, а за принципом приналежності до єдиної матеріально-технічної бази, на якій може бути здійснено виробництво одразу декількох видів продукції або послуг. Це дасть змогу більш раціонально та повно використовувати «основу» кластеру, сформувати у кілька разів розширений спектр бізнес-проектів та ефективно їх реалізувати.

Література:

1. Clusters and the New Economics of Competition / Michael E. Porter // Harvard Business Review, 1998. – 621 p.
2. Батченко Л.В. Кластери в системі стратегії і тактики розвитку регіону: [монографія] / Л.В. Батченко, А.В. Гуренко, Р.В. Манн та ін. – Донецьк: «ВІК», 2013. – 287 с.
3. Войнаренко М.П. Кластери в інституційній економіці: монографія / М.П. Войнаренко. – Хмельницький: ХНУ, ТОВ «Триада-М», 2011. – 502 с.

Сидоренко І.В.

кандидат економічних наук,
асистент кафедри фінансів

*Чернігівський національний технологічний університет
м. Чернігів, Україна*

СИСТЕМА ІНВЕСТИЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ МОДЕРНІЗАЦІЇ ВИРОБНИЧОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ РЕГІОНУ

Модернізація виробничої інфраструктури як держави, так і регіону, потребує активізації інвестиційних процесів, зокрема, зосередження уваги на аналізі всіх наявних та потенційних джерел фінансових ресурсів і створення умов для їх ефективного використання та трансформації в інвестиційні та інноваційні вкладення.

Розвиток галузей виробничої інфраструктури на модернізаційній основі потребує значних обсягів капіталовкладень, а тому необхідно розв'язувати безліч проблем, серед яких основними є пошук інвестиційних ресурсів та способів їх отримання. Отже, актуальними на сьогодні залишаються питання вибору джерел фінансування галузей виробничої інфраструктури регіону, розробки ефективних схем та механізмів інвестування інноваційного розвитку інфраструктурних підприємств.

Проблемами вибору джерел фінансування для впровадження інновацій займалися вітчизняні та зарубіжні вчені, такі як: Амоша О.І., В. Беренс,

Г. Бирман, М.П. Бутко, О.В. Василенко, У. Гете, В.П. Ільчук, С.М. Ілляшенко, О.І. Волков, Є.Г. Величко, В.В. Ковальов, А.А. Пересада, С.І. Прилипко, В.С. Савчук, П. Хавранек, С. Шмидт та ін.

В той же час проблема інвестиційного забезпечення техніко-технологічного оновлення складових виробничої інфраструктури регіону залишається нерозв'язаною. Потребують також подальших досліджень проблеми, що стосуються розробок ефективних механізмів інвестування, які б могли реалізувати стратегію інноваційно-інвестиційного розвитку виробничої інфраструктури в умовах обмеженості фінансових ресурсів.

Галузі виробничої інфраструктури відіграють важливу роль в підвищенні конкурентоспроможності національної економіки і виступають матеріальною основою розвитку внутрішніх і зовнішніх економічних зв'язків країни. Вони забезпечують процеси виробництва і транспортування продукції, тобто обумовлюють зв'язок між виробництвом та споживанням, в межах різних галузей та територіальних утворень.

Основними проблемами інноваційного розвитку виробничої інфраструктури регіону залишається пошук інвестиційних джерел, розробка схем їх залучення та механізмів інвестування, які б забезпечили достатній обсяг фінансових ресурсів на досить тривалий термін. В умовах дефіциту бюджетних коштів в якості джерел інвестиційних ресурсів мають стати позабюджетні джерела, банківські кредити, лізинг та інші нетрадиційні методи інвестування. Важливим резервом є залучення коштів дрібних інвесторів, для чого поряд з формуванням в регіоні фінансово-інвестиційних структур, здатних акумулювати кошти широких верств населення, необхідно здійснювати інші заходи, які б збільшували прибутковість капіталовкладень у виробничу інфраструктуру та підвищували її інвестиційну привабливість [1].

Високі темпи економічного зростання та ефективне функціонування ринкової економіки можливі лише за умови накопичення інвестиційних ресурсів у формі фінансових, матеріальних, нематеріальних і трудових, які залучаються для здійснення вкладень в об'єкти інвестування.

До фінансових інвестиційних ресурсів належать: грошові кошти; цінні папери; інші фінансові інструменти [2, с. 21-37;]. Матеріальні інвестиційні ресурси – це: основні фонди; оборотні фонди. Нематеріальні інвестиційні ресурси – це: інновації; програмний продукт; права користування; патенти; ліцензії; товарні знаки; гудвіл. До людських інвестиційних ресурсів відноситься: керівник склад; менеджери та фахівці; наймані працівники [1, с. 111-115]. Серед джерел фінансування можна виділити такі: власні, запозичені та залучені [6, с. 106-112].

До власних коштів відносяться: нерозподілений прибуток; амортизаційні відрахування; частка «зайвих» оборотних коштів, що іммобілізуються в інвестиції; надлишкові оборотні активи; довгострокові фінансові вкладення в межах поточного року. До запозичених коштів відносяться: інвестиційні кредити; емісія облігацій; селенг; лізинг; податковий кредит [4]. До залучених коштів відносяться: емісія акцій; додаткові внески у статутний капітал; кошти на цільове інвестування; залучення коштів широких верств населення шляхом випуску та продажу цінних паперів; солідарні внески; іноземні інвестиції [5, с. 236-242].

Для вибору підходів до оптимальної частки інвестиційних ресурсів для модернізації виробничої інфраструктури регіону нами була запропонована модель функціонування системи інвестиційного забезпечення модернізації виробничої інфраструктури регіону, складовими якої є оцінювання доцільності й ефективності інвестиційного забезпечення за видами модернізації виробничої інфраструктури регіону (модернізація виробничої інфраструктури, модернізація послуг виробничої інфраструктури та модернізація нових прогресивних видів техніки і технологій), а також доцільності й ефективності можливих варіантів залучення інвестиційних ресурсів у регіон. виробити підходи до обґрунтування.

В умовах обмеженості ресурсів необхідно розробляти ефективні схеми управління доходом, які б допомагали раціонально використовувати наявні власні кошти як для внутрішніх потреб, так і для впровадження нових інноваційних технологій у технологічний розвиток галузей виробничої інфраструктури регіону.

Інвестиційне забезпечення модернізації виробничої інфраструктури регіону може здійснюватися за рахунок позикових коштів, що базується на залученні кредитів комерційних банків, використанні державного кредитування згідно концепції розвитку регіону.

Лізингові відносини також можуть застосовуватись як один із способів інвестиційного забезпечення модернізації виробничої інфраструктури регіону. Лізингова схема є найбільш прийнятною при обмежених інвестиційних ресурсах для модернізації техніки на підприємствах виробничої інфраструктури, тому що дозволяє заощадити кошти та не потребує першого внеску, як при комерційному кредиті.

Також для виробничої інфраструктури можна застосувати тандем держави і бізнесу у вигляді концесійної угоди, що є досить сучасною формою взаємовідносин, яка дозволить модернізувати об'єкти виробничої інфраструктури (інженерні споруди) або приватно-державного партнерства, при реалізації якого ресурси обох партнерів об'єднуються з відповідним розподілом ризиків, відповідальності та винагород (відшкодувань) між ними, для взаємовигідної співпраці на довгостроковій основі у створенні (відновленні) нових та/або модернізації (реконструкції) діючих об'єктів, які потребують залучення інвестицій при користуванні (експлуатації) такими об'єктами.

На вибір форми взаємодії держави та бізнесу впливають такі фактори, як специфічні особливості галузей та видів економічної діяльності, в яких передбачається здійснювати діяльність на партнерських засадах, нормативно-правовий та регуляторний режим, суспільне та політичне сприйняття передбаченого формою взаємодії порядку надання інфраструктурних послуг тощо.

При реалізації процесу модернізації повинна бути задіяна сукупність джерел інвестування на всіх рівнях – від приватних осіб до національного рівня, а держава повинна застосовувати ряд форм законодавчої підтримки для забезпечення сприятливих умов реалізації технологічного оновлення виробничої інфраструктури. Із-за відсутності необхідних обсягів фінансування для здійснення модернізації виробничої інфраструктури виникає ряд проблем

щодо пошуку джерел інвестиційних ресурсів для забезпечення своєчасного та ефективного процесу інвестування.

Впровадження інновацій в виробничу інфраструктуру регіону потребує значних обсягів інвестицій, а тому необхідно розв'язувати безліч проблем, серед яких основними є пошук інвестиційних ресурсів та способів їх отримання. Отже, актуальними на сьогодні залишаються питання вибору джерел фінансування виробничої інфраструктури регіону та розробки ефективних схем і механізмів інвестування інноваційного розвитку всіх його складових.

На сьогодні в Україні майже відсутні механізми активізації інвестиційних процесів, галузевої координації та ефективно організації фінансування інновацій. Враховуючи нереальність та недоцільність постановки питання про повернення до відомчої системи управління розвитком економіки, єдино можливим механізмом створення та впровадження модернізації у виробничій інфраструктурі регіону є поступова інтеграція науково-дослідних установ до складу інноваційно-інвестиційних формувань – інноваційно-інвестиційних систем та комплексів, які можуть забезпечити територіальні принципи управління інноваційно-інвестиційним розвитком матеріально-технічної бази виробничої інфраструктури регіону.

Література:

1. Абібуллаєв М.С. Фінансування інноваційної діяльності / Абібуллаєв М.С. // Фінанси України. – 2001. – № 3. – С. 111-115.
2. Бутко М.П. Інвестиційна домінанта сталого розвитку в умовах інтеграції: монографія / М.П. Бутков, О.Ю. Акименко. – Ніжин: ТОВ «Видавництво «Аспект-полиграф», 2009. – 232 с.
3. Ільчук В.П. Інноваційно-інвестиційні системи залізничного транспорту: становлення та розвиток / В.П. Ільчук, за ред. д.е.н., проф. Сича Є.М. – К.: Логос, 2004. – 381 с.
4. Пересада А.А. Управління інвестиційним процесом / Пересада А.А. – К.: Лібра, 2002. – 472 с.
5. Сидоренко І.В. Інвестиційне забезпечення інноваційного розвитку транспортно-дорожнього комплексу регіону / Сидоренко І.В. // Вісник ЧДТУ: Зб. Наук. Праць. – Чернігів: ЧДТУ, 2008. – № 32. – С. 236-242.
6. Юркевич О.М. Фінансове забезпечення науково-технічної інноваційної діяльності / О.М. Юркевич // Фінанси України. – 2004. – № 6. – С. 106-112.